



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 1.2.

«ПРАВОВІ ТА ЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕКЛАМИ ТА PR ДІЯЛЬНОСТІ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Журналістика»
Факультет	Журналістики
Кафедра	Соціальних комунікацій
Семестр	II
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська
Викладач	к.н.із с.к., доц.каф.. Золяк Вікторія Василівна
Контактна інформація	zolyak@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Вивчення дисципліни «Правові та етичні основи реклами та PR» спрямоване на вироблення в майбутніх працівників у сфері медіа найважливіших загальнокультурних та професійних компетентностей: розуміння смислу свободи слова та соціальної відповідальності журналістики в цілому та журналіста зокрема; осмислення прав і свобод людини з позиції журналістської практики; дій на захист суспільних інтересів (підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням); знання ключових засад журналістської діяльності в аспекті додержання прав і свобод людини; осягнення змісту моральних орієнтирів та регуляторів журналістської діяльності; знання основних українських та міжнародних кодифікаційних документів у галузі мас-медійної етики.
Мета та цілі	Мета дисципліни – формування професійної моральної свідомості та культури майбутнього медіапрацівника, враховуючи світові традиції регулювання ЗМІ, а також здатності до самостійного морального вибору медіафахівця у складних творчо-виробничих ситуаціях. Новим змістовим наповненням курсу є тематика навчальних блоків, спрямована на вивчення проблеми дискримінації людини за ознаками раси, національності, сексуальної орієнтації, соціального походження, мови, гендеру, політичних поглядів у сучасному медіадискурсі. Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення студентів з основними міжнародними, національними, корпоративними нормативно-кодифікаційними документами, що визначають основні професійно-моральні вимоги до діяльності медійників; визначення правозахисних аспектів етичних стандартів журналіста; окреслення сучасних професійно-етичних та моральних проблем українських мас-медіа; забезпечення осмисленого розуміння студентами основ

	<p>професійної етики та складових професійної моралі медіапрацівника – професійного обов'язку, професійної відповідальності, професійної совісті, професійної честі, професійного авторитету; формування культури недискримінації й толерантності майбутніх працівників у сфері медіа.</p>
Результати навчання	<p>У результаті вивчення дисципліни студент оволодіє знаннями про міжнародні, національні, корпоративні нормативно- кодифікаційні документи, що визначають основні професійно- моральні вимоги до журналістської праці; концепцію прав і свобод людини; можливі дії на захист суспільних інтересів; сучасні професійно-етичні та моральні проблеми українських мас-медіа; складові професійної моралі медіапрацівника – професійний обов'язок, професійну відповідальність, професійну совість, професійну честь, професійний авторитет; специфічні принципи роботи журналіста з різними категоріями населення – національними та соціальними меншинами, людьми з інвалідністю та іншими соціально вразливими групами; міжнародну й національну нормативно-правову базу в галузі прав та свобод людини й громадянина. Буде осмислювати проблемні питання професійної етики; стояти на захисті суспільних інтересів; аналізувати типові помилки й порушення журналістської етики; критично ставитися до власної творчості з позицій моральної культури; працювати з різними за своєю унікальністю героями медійних матеріалів – соціальними й національними меншинами, особами, які належать до вразливих груп; сприяти правовому вирішенню проблемних питань осіб, які є представниками будь-якої соціальної групи; коректно, на підставах культури толерантності, уникаючи мови ворожнечі, зображати унікальність кожної людини.</p>
Soft skills: компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	<p>Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills: Тайм-менеджмент, здатність пристосовуватися, здатність до колаборацій, креативність, переконливість, соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння вирішувати конфліктні ситуації, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміти важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше. Здатність здійснювати професійну діяльність керуючись нормами українського та міжнародного законодавства у сфері медіа, дотримуючись принципів журналістської етики.</p>
вимоги	<p>Базові знання з дисциплін: «Теорія соціальних комунікацій», «Комунікативістика», «Інформаційна політика та безпека».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>1. Етика як наука. Поняття професійної етики й професійної</p>	<p>Журналістська етика як різновид професійної етики. Сутність, принципи, фахові норми, роль професійної етики в суспільстві. Зміст поняття етика, мораль, моральність. Зв'язки журналістики та моралі. Мораль: теорія</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань</p>

<p>моралі. Суттєві особливості й специфіка</p>	<p>походження, поняття, ознаки, структура (моральна свідомість, моральна діяльність, моральні відносини) й функції. Поняття моральної свідомості. Моральна норма, моральна вимога та моральні принципи як елементи моральної свідомості. Мораль і право: співіснування й взаємовплив. Професійна мораль журналіста, її особливості та функції.</p>	<p>Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.</p>
<p>2. Джерела журналістської етики. Етичний кодекс у сфері соціальних комунікацій.</p>	<p>Класифікація джерел журналістської етики: а) інституційні та виробничі нормативно-етичні документи; б) міжнародні, національні, корпоративні нормативно-етичні документи; в) диференціація документів за рівнем узагальнення вимог (декларації, кодекси, хартії, канони, принципи). Міжнародні й український професійні кодекси журналіста, рекламіста й фахівця з PR. Загальні положення із практики реклами й маркетингових комунікацій. Комісія з журналістської етики (КЖЕ) як платформа для журналістської саморегуляції та розвитку професійних стандартів. Перезавантаження КЖЕ, нові стратегічні цілі та завдання комісії, напрямки роботи.</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.</p>
<p>3. Етико моральні принципи журналістської, рекламної і PR-діяльності в інформаційно му суспільстві</p>	<p>Журналістика на цінностях прав людини. Антидискримінаційна практика медіадіяльності. Дискримінація й рівень толерантності в Україні: про що свідчать дані загальнонаціонального опитування про права людини. Стереотипи як джерело дискримінації. Визначення дискримінації, її основні види (пряма, непряма, утиск, відмова від розумного пристосування), захищені ознаки, сфери прояву дискримінації, способи захисту від дискримінації. Моделі інвалідності (медична, благодійна, соціальна, правозахисна), їх еволюція й сучасне розуміння інвалідності у світі. Термінологія: які слова використовувати, висвітлюючи тематику інвалідності? Етика спілкування з людьми з інвалідністю. Особливості спілкування з людьми, які мають порушення зору, слуху, опорно-рухового апарату, мовленнєві й психічні порушення. Концепція «універсального</p>	<p>Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.</p>

	дизайну» в просторі, послугах, інформації. Засоби масової інформації й інклюзивне прийняття рішень.	
4.Юридичні та практичні аспекти захисту професійних прав журналіста.	Загальний огляд прав і гарантій професійної діяльності журналіста. Захист джерел інформації. Захист прав у випадку нападу й конфлікту. Як захистити право на використання техніки. Останні зміни до Кримінального кодексу України: нові склади злочинів за порушення прав журналістів та нова редакція статті 171 КК. Статті Кримінального кодексу, які найчастіше використовують проти журналістів, як мінімізувати ризики.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.
5.Правове регулювання мас-медіа та PR-комунікацій. Право інтелектуальної власності. Захист авторського права та суміжних прав. Авторське право в галузі медіа.	Об'єкти й суб'єкти авторського права. Головні положення Закону України «Про авторське право та суміжні права». Строки дії авторського права. Види порушення авторського права й суміжних прав. Журналісти, рекламисти й PR-фахівці як суб'єкти авторського права. Твори, що охороняються авторським правом у галузі журналістики. Передача авторських прав і поняття «службовий твір». Проблема плагіату та відповідальність за порушення авторських прав. Загальні етичні вимоги до журналістської праці у процесі роботи з інформацією. Правовий захист текстів, фото, відео й аудіо матеріалів, торгових марок і найменувань, місць походження товару тощо.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.
6.Спеціальні вимоги до окремих видів реклами.	Правові вимоги до реклами а) алкоголю й тютюну; ліків і медичних послуг; в) фінансових послуг. Правове регулювання а) соціальної реклами; б) реклами для неповнолітніх; в) політичної реклами; г) конфесійної реклами. Корупційні медіапрактики: замовні матеріали («джинси») в українській журналістиці. Прихована реклама, її форми, різновиди та прийоми.	Діагностичне тестування Взаємооцінювання (peer assessment) Захист презентацій Розв'язування ситуаційних завдань Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Feagin, J., (2011). Racial and Ethnic Relations. Ninth edition. Upper Saddle River: Prentice-Hall.
2. Forster, C., Jivan, V., (2008). Public Interest Litigation and Human Rights Implementation: The Indian and Australian Experience, Asian Journal of Comparative

Law, Volume 3, Issue 1, Article 6, DOI: 10.2202/1932-0205.1068.

3. Андрушко І. П. Категорія “публічний інтерес” у конституційному праві: поняття та зміст *Часопис Київського університету права*. 2011. №. 4. С. 137-142.
1. Бондаренко І. С. Журналістська етика: навч.-метод. посібн. для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Журналістика». Запоріжжя : ЗНУ, 2013. 107 с.
4. Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних та приватних інтересів господарських товариств : Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2004. 32 с.
2. Дотримання прав вразливих груп населення (наркозалежні та працівники комерційного сексу) у діяльності правоохоронних органів : [аналіт. звіт за результатами дослідження] / Авт. кол. Ю. Белоусов, З. Швець, В. Семенюк, В. Чупров, С. Швець. Київ : Паливода А.В., 2016. 96 с.
3. Етична журналістика: короткий посіб. за матеріалами тренінгів “Вивчення стандартів журналістської етики” / упоряд. С. Томіленко, Т. Бондаренко; Міжнародний фонд “Відродження”, Агентство з міжнародного розвитку США. Черкаси : Медіапрофесіонал, 2017. 56 с. (Відкритий фонд для ЗМІ – Україна).
4. Іванов В.Ф., Сердюк В.Є. Журналістська етика: підручник .Київ : Вища школа, 2007. 237 с.
5. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналістів: посібник. Львів : ПАІС, 2007. 246 с.
6. Приступенко Т. . Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 351 с.

Документи з журналістської етики

1. Декларація принципів поведінки журналістів, прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25-28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсінгьор, 2-6 червня 1986 р.).
2. Міжнародні принципи професійної етики в журналістиці, прийняті на IV Консультативній зустрічі міжнародних і регіональних професійних журналістських організацій під егідою ЮНЕСКО (Париж-Прага, 1983 р.).
3. Кодекс етики українського журналіста (2013).
4. Зasadничі принципи функціонування Ради німецької преси. Публіцистичні принципи (Кодекс преси).
5. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі (витяги).
6. Редакційний статут Національної телекомпанії України (витяги).

Нормативні документи

1. Національна стратегія у сфері прав людини, №501/2015, ред. від 25.08.2015 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>.
2. Рамкова конвенція про захист національних меншин, документ 995_055, ратифікація від 09.12.1997. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_055.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю, документ 995_g71, редакція від 06.07.2016. URL:http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
4. Закон України “Про інформацію”, №2657-12, ред. від 01.01.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
5. Закон України “Про національні меншини в Україні”, №2494-12, ред. від 12.12.2012. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.
6. Закон України “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”, №1706-18, ред. від 20.04.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
7. Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення, Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1381-2011-%D0%BF>.

8. Закон України “Про соціальні послуги”, №966-15, ред. від 21.02.2016. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
9. Закон України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”, №5207-17, ред. від 30.05.2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.

Інформаційні ресурси

1. Центр інформації про права людини. URL: humanrights.org.ua.
2. Платформа прав людини. URL: <http://www.ppl.org.ua>.
3. Національна спілка журналістів України (НСЖУ). URL: <http://nsju.org>.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-6)	30
Індивідуальна науково-дослідна робота	30
Підсумковий контроль (теми 1-6)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни